

[Knud Hertling.]

må så finde sig i, at visse varer fordyres, at det daglige liv i det hele taget bliver dyrere.

Er der så nogen, der for fuldt alvor vil påstå, at grønlænderne ikke deltager i landets udbygning? Nej, de deltager såmænd i betalingen for, hvad udviklingen koster, med meget betydelige beløb i forhold til mange borgeres indtjeningsevne.

De grønlandske arbejdere har for ganske nylig indgået nye overenskomster med staten og andre arbejdsgivere. Den lønforbedring, man opnåede gennem disse overenskomster, vil blive ædt op omgående gennem dette forslag om afgiftsforhøjelser, ikke mindst fordi den allerstørste del af disse forhøjelser vil blive holdt uden for det grønlandske særpristal og reguleringspristallet. Jeg kan med det samme forberede ministeren på, at vi i det udvalg, jeg forventer bliver nedsat, må have en udredning af, hvor stort et indhug afgiftsforhøjelserne vil gøre i arbejdernes reallønforbedringer, samt hvilken virkning det vil have for fangernes og fiskernes indtægter i år.

Begrundelsen for at holde afgiftsforhøjelserne uden for pristallene er den sædvanlige: de må ikke medføre en forhøjelse af det grønlandske løn- og prisniveau. I denne forbindelse vil jeg gerne sige til ministeren for Grønland, at det er ganske sikkert, at lønningerne ikke kommer til at stige, medens man må stille sig overordentlig skeptisk med hensyn til priserne. Hvordan vil man kontrollere, at de handlende i Grønland ikke vælter denne fordyrelse over på forbrugerne gennem forhøjelse af avancerne? Ministeren ved lige så godt som nogen, at dette er et meget ømtåligt område, men et meget vigtigt område. Derfor skal jeg benytte lejligheden til en indtrængende henstilling til ministeren om, at man nu i ministeriet går i gang med at finde frem til effektive kontrolforanstaltninger for udviklingen af priser og avancer i Grønland. I det hele taget er jeg af den opfattelse, at det ville tjene det grønlandske samfund, om vi meget hurtigt kunne gennemføre et tidsbestemt pris- og avancestop, som man har gjort det her i Danmark. Det er mit håb, at ministeren vil være enig heri og gøre noget ved sagen.

Jeg skal heller ikke undlade at komme med et hjertesuk. Et af de mest effektive

midler, man har til imødegåelse af pengemangelen, er at være tilbageholdende med de ikke strengt nødvendige udgifter. I forbindelse med vedtagelsen af lovforslaget om statstilskud til socialforsorg m. v. i Grønland i foråret 1968 henstillede folketinget til Grønlands landsråd at være tilbageholdende med hensyn til udbygningen af den del af landsrådsadministrationen, som ikke vedrører den sociale administration. Til trods herfor og til trods for den dårlige økonomiske situation har landsrådets formand ansat en såkaldt informationschef. Hans løn og ikke mindst hans bolig må være en ret betydelig økonomisk belastning for landskassen. Denne udvidelse af landsrådets administrationsapparat forekommer mig ikke at være velmotiveret; man kunne vist godt have ventet med en sådan ansættelse uden større skadevirkning for det grønlandske samfund.

Om det konkrete afgiftsforslag skal jeg sige, at jeg også regner med, at vi i udvalget kommer til at drøfte, hvorfor spiritussen kan gå fri af afgiftsforhøjelserne.

Rosing: Forhøjelser af punktskatter, i dette tilfælde forhøjelse af indførselsafgifter til Grønlands landskasse, er aldrig populære blandt den befolkning, lovene kommer til at gælde for, især ikke blandt de mindrebedrjede. Men denne form for beskatning er, så længe vi ikke kan indføre en indkomstbeskatning i Grønland, stadig den eneste, hvor man kan bevæge albuerne for at få det forventede beløb, det offentlige har brug for.

I relation til dæmpning af statens ikke lovbundne udgifter kan nogen stille det spørgsmål, om landsrådet og kommunerne ikke kan holde igen. Hvis man kigger på landsrådets tidligere budgetter, kan man ikke sige andet, end at der er foretaget en betydelig nedskæring af tidligere planlagte anlægsarbejder, en besparelse, som dog i længden kommer til at betyde, at man efterhånden sækker bagud med udbygningen af sociale institutioner, som Grønland i dag har hårdt brug for. Tillige kan man eventuelt pege på visse muligheder for besparelser i administrationsudgifter, men også for det område må man huske på, at landsrådet for tiden udbygger sit sekretariat for at klare øgede arbejdsområder.